

2021-09-20

Vår ref: Emma Angerbjörn
Telefon: 090-16 22 72
Mobil: 070-592 58 53
e-post: emma.angerbjorn@umea.se

Mark- och miljödomstolen
Umeå tingsrätt
Box 138
901 04 UMEÅ

Mål M 684-21

Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap. 9 § miljöbalken för anläggande av erosionsskydd på fastigheten Ön 2:32, Umeå kommun

Undertecknad får såsom ombud för Umeå vatten och avfall AB, "UMEVA", inkomma med följande komplettering.

Umeå kommun har yttrat sig över UMEVA:s ansökan om vattenverksamhet. De frågeställningar som Umeå kommun lyft besvaras av UMEVA i bilaga 1.

Länsstyrelsen har yttrat sig över UMEVA:s ansökan om vattenverksamhet. De frågeställningar som Länsstyrelsen lyft besvaras av UMEVA i bilaga 1. UMEVA vill därtill tillägga följande.

UMEVA vill göra ett förtydligande till sin ansökan då det finns otydligheter gällande hur erosionsskyddet kommer att utformas. Det erosionsskydd som UMEVA kommer att anlägga är i grunden ett hårt erosionsskydd. UMEVA har genomfört en omfattande utredning avseende möjligheter att anlägga ett kombinerat erosionsskydd och har konstaterat flera svårigheter med att anlägga ett kombinerat erosionsskydd på den aktuella platsen. Dessa svårigheter beskrivs utförligt i bilaga 1. Syftet med den sökta verksamheten är att säkra stabiliteten och därmed också verksamheten vid reningsverket. Utgångspunkten vid val av utformning av erosionsskyddet måste därför vara det alternativ som utifrån utredningen kan säkra stabiliteten och därmed också verksamheten vid reningsverket. Ett hårt erosionsskydd innebär dock att det blir svårt för återetablering av växtlighet. UMEVA har därför föreslagit att ett kombinerat erosionsskydd där växtmaterial påförs på det hårda erosionsskyddet utförs inom fyra försöksområden. Utöver dessa försöksområden kommer erosionsskyddet i sin helhet

att vara ett hårt erosionsskydd. Att det kombinerade erosionsskyddet begränsas till fyra mindre försöksområden beror på att det råder ovisshet gällande ett kombinerat erosionsskydd på aktuell plats. UMEVA föreslår skyddsåtgärder och kompensationsåtgärder i enlighet med följande.

- Befintliga större lågor sparas, ställs åt sidan och återförs efter genomförda arbeten i det område som berörs av schakt eller anläggande av erosionsskydd. Detta gäller framförallt tre aspar, en sälg och en björk som identifierats vid naturinventeringen. Om det bedöms mer lämpligt kan vissa av dessa lågor istället läggas i de delar av skogen inom verksamhetsområdet som inte påverkas av avverkning. Dessutom sparas en del av den döda ved som finns i området idag för att återföras till området alternativt till annan skog inom verksamhetsområdet.
- Vid inventering inför entreprenadstart märks ca 20 lövträd ut för att sparas och återföras som lågor i området. Det kan exempelvis vara de ca 10 lövträd som vid naturinventeringen bedömts ha höga värden, se Figur 5.8 i Underbilaga 9 till Bilaga 1 Miljökonsekvensbeskrivning till tidigare inlämnad ansökan. Dessa återförs till området alternativt läggs ut i annat närliggande skogsområde om så bedöms mer lämpligt och möjligt.
- Där så är nödvändigt, exempelvis i anslutning mot naturmark som inte får påverkas, märks schaktområdet ut med exempelvis snitsel eller annan slags markering.
- Där så är nödvändigt markeras rotzon för befintliga träd utanför, men i anslutning till schaktområdet. Vid behov instängslas eller skyddas rotzon på annat sätt mot påkörning av tunga fordon, uppställning av material/massor m.m.
- Avbaningsmassor som tas bort från den övre delen av slänten, sparas och läggs ovanpå sprängstensmaterialet, ovan medelvattennivån. Detta för att återföra växtmaterial i de nedre delarna av erosionsskyddet och möjliggöra en naturlig återetablering.
- Ovan högsta högvattennivå planteras ca 90 lövträd av förslagsvis hägg, rönn, gråal, asp och björk vilka alla är naturligt förekommande arter i området
- Ovan högsta högvattennivå planteras ca 3 000 buskplantor av naturligt förekommande arter för området, exempelvis sälg, al eller vide
- För de delar av växtligheten som anläggs ovanför erosionsskyddet åtar sig sökanden att genomföra skötselåtgärder till dess träd och vegetation etablerat sig
- Ett antal smala trädstammar av lövträd från befintlig strandskog sparas, kapas till lämplig längd och läggs in i erosionsskyddet mellan medelvattennivå och högsta

högvattennivå. Endast en kort bit av trädstammen sticker ut ur erosionsskyddet.

UMEVA har i sin ansökan skrivit att ett hårt erosionsskydd innebär att något växtmaterial inte kommer att vävas in i erosionsskyddet, men vill i detta avseende förtydliga att den åtgärd som nu föreslås avseende att ett antal smala trädstammar läggs in i erosionsskyddet avses att ske också på det hårda erosionsskyddet.

- Mellan medelvattennivå och ovankant av erosionsskyddet påförs inom fyra försöksområden växtmaterial inom vilka totalt ca 2 000 buskplantor eller fler planteras. De arter som väljs föreslås vara naturligt förekommande arter för området, exempelvis sälg, al eller vide. För att motverka bortspolning av växtmaterial påförs en väv ovanpå växtbädden. Eventuellt planteras någon slags gräs mellan medelvattennivå och ovankant av erosionsskyddet. Dessa försöksområden anläggs utan krav på resultat och får ses som försöksytor där vidtagna åtgärder med växtmaterial, väv, buskplantering m.m. kan utvärderas och användas som exempel vid anläggande av andra erosionsskydd.
- I vattenlinjen nedanför de delar där kombinerat erosionsskydd anläggs läggs större stenblock ut i strandlinjen för att motverka isbrytning vintertid. Storleken på blocken bestäms i samråd med entreprenör på plats och är beroende på bland annat vattendjup på den aktuella platsen.
- De ytor ovan högsta högvattennivå som berörs av schakt för slänt eller andra arbeten besås med en ängsfröblandning med naturligt förekommande frön för den norra delen av landet
- Dessutom kommer möjligheten att flytta och jordslå för att senare återplantera enstaka lämpliga exemplar av framförallt sälg att övervägas vid inventering inför entreprenadstart

UMEVA menar att de kompensationsåtgärder som föreslås är mycket omfattande.

Enbart kostnaden för anläggande av växtbäddar, inköp av träd och buskar samt plantering beräknas till 1 miljon kr. Det utgör en femtedel av den totala

entreprenadkostnaden. Att kräva ytterligare kompensationsåtgärder är inte skäligt.

UMEVA har i bilaga 1 utförligt beskrivit svårigheterna med att exempelvis åta sig skötselåtgärder avseende de försöksområden som anläggs som ett kombinerat

erosionsskydd eller att i upphandlingen ställa krav på att de träd som planteras ska tas

från exakt den aktuella platsen. Av lagkommentaren till 16 kap. 9 § miljöbalken följer att tanken med bestämmelsen inte är att intrånget helt ska kompenseras. Istället ska en

skälighetsbedömning göras. UMEVA menar att de föreslagna

kompensationsåtgärderna vid en skälighetsbedömning är tillräckliga med anledning av

intrånget på strandskogen och kantzonen. Det är viktigt att vid bedömningen ta hänsyn till syftet med erosionsskyddet, vilket är att stabilisera slänten för att säkra verksamheten vid reningsverket. Reningsverket är en samhällsviktig verksamhet och den sökta verksamheten är därmed mycket viktig ur ett samhällsperspektiv. Det är också viktigt att ta i beaktning att strandskogen i ett långtgående nollalternativscenario naturligt kommer att gradvis utplånas på grund av den instabila slänten som i så fall kvarstår. Att delar av strandskogen på sikt, vid ett nollalternativscenario, ändå skulle försvinna på grund av den instabila slänten gör det än mer oskäligt att UMEVA ska bekosta ytterligare kompensationsåtgärder på grund av intrånget på strandskogen. UMEVA kan också tillägga att det inte finns någon ytterligare mark i området som UMEVA har rådighet över och som skulle vara lämplig för kompensationsåtgärder med anledning av intrånget på strandskogen och kantzonen. I och med att det inte finns någon ytterligare mark i området som UMEVA har rådighet över och som är tillgänglig för kompensationsåtgärder har UMEVA föreslagit kompensationsåtgärder inom arbetsområdet i enlighet med vad som redogjorts för ovan.

UMEVA har låtit genomföra en inventering av flodkräfta. Inventeringen har utförts av Pelagia Nature & Environment AB ("Pelagia") och redovisas i underbilaga 2 till bilaga 1. Som framgår av rapport från Pelagia föredrar flodkräftan en heterogen miljö med gömställen och boplatser i form av stenar, block och döda träd. I området förekommer inte stenar eller block. Anläggandet av erosionsskyddet kommer att innebära att möjligheten till skrymslen och vrår bland blocken där flodkräftan kan befinna sig ökar vilket i sig innebär att livsmiljön för flodkräftan förbättras till följd av erosionsskyddet. Då anläggande av erosionsskyddet inte innebär någon försämring för förutsättningar för flodkräftan utan istället förbättrade förutsättningar menar UMEVA att någon kompensationsåtgärd med anledning av intrång på flodkräftan inte behövs. Trots det föreslår UMEVA ändå att 500 kräftor sätts ut. Kräftorna sätts ut fördelat över 1-3 tillfällen.

UMEVA medger Länsstyrelsens yrkande om ersättning.

Länsstyrelsen har därtill lämnat förslag på justering av villkor och dessutom föreslagit ytterligare ett villkor. Vad gäller Länsstyrelsens förslag på justering av villkor är UMEVA:s inställning enligt följande.

Det allmänna villkoret

UMEVA motsätter sig Länsstyrelsens förslag på justering och föreslår följande formulering:

Om inte annat framgår av nedan angivna villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad UMEVA uppgett eller åtagit sig i målet. Mindre ändringar får utföras efter anmälan till och godkännande av tillsynsmyndigheten under förutsättning att ändringen inte kan befaras medföra ökad störning för människor eller miljön.

UMEVA menar att det är önskvärt att mindre ändringar får utföras efter anmälan till och godkännande av tillsynsmyndigheten. Om det uppstår behov att genomföra en mindre ändring är det både tidseffektivt och kostnadseffektivt om en sådan ändring får ske efter anmälan till och godkännande av tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten har dessutom fortsatt kontroll i och med att förslaget innebär att tillsynsmyndigheten ska godkänna mindre ändringar innan de får utföras.

Bullervillkoret

UMEVA föreslår följande villkor:

Buller från verksamheten får inte överskrida högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder än

Helgfri måndag till fredag kl. 07-19: 60 dBA

Helgfri måndag till fredag kl. 19-22: 50 dBA

Lördag, söndag och helgdag kl. 07-19: 50 dBA

Lördag, söndag och helgdag kl. 19-22: 45 dBA

Nattetid kl. 22-07: 45 dBA

Kontrollprogram

UMEVA medger Länsstyrelsens förslag på justering.

Nytt villkor

Vad gäller Länsstyrelsens förslag på nytt villkor är UMEVA:s inställning enligt följande. UMEVA motsätter sig Länsstyrelsens förslag på nytt villkor och föreslår istället följande villkor:

Avverkning av träd eller arbeten som kan störa häckning för häckande fågel får inte utföras under tiden den 15 mars – 15 juli. Villkoret gäller endast fram till dess att sökanden har genomfört den avverkning av träd som avses att ske inom ramen för den ansökta vattenverksamheten.

UMEVA menar att Länsstyrelsens förslag innebär en alltför snäv begränsning som gör det nästintill omöjligt för UMEVA att få ihop en genomförbar tidsplan för de arbeten som krävs. Sökanden har sedan tidigare föreslagit ett villkor som innebär att arbeten i vatten som medför grumling ska undvikas under tiden den 1 maj – 30:e juni och under september. Ytterligare begränsningar gör att den tidsram som UMEVA kan genomföra arbeten inom blir mycket liten. UMEVA menar dessutom att det torde vara just fram till dess planerad avverkning skett som det finns anledning att begränsa arbetena med hänsyn till häckande fågel i och med att det torde vara framförallt om häckande fågel befinner sig i de träd som avses avverkas som häckande fågel störs av arbetena.

Statens geotekniska institut ("SGI") har yttrat sig över ansökan om vattenverksamhet. De frågeställningar som SGI lyft besvaras av UMEVA i bilaga 1. UMEVA vill därtill tillägga följande.

SGI föreslår att borttagande av moränklacken ska utredas som ett alternativutförande för att minska de eroderande krafterna vid slänten. UMEVA har begränsat de utredda alternativen då syftet med verksamheten har varit att stabilisera slänten. Avgörande har varit att det behövs ett erosionsskydd och de alternativ som har utretts är därför begränsade till erosionsskydd. Dessutom kan konstateras att UMEVA ej har rådighet över platsen där moränklacken är belägen.

Bilaga 1: Skriftligt yttrande WSP

Umeå som ovan

Emma Angerbjörn